

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Reintje De Vos

Hendrik <Van Alkmaar>

Haarlem, 1826

Izegrim treedt op nieuw als klager voor, en wel over drie misdaden van Reintje.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62132)

Dit nam de Koning aan voor goede munt. Hij scheen met REINTJE's redenen voldaan, hoe deze hem ook had bedrogen, en met zijn liegen een wasfen neus aangezet; allen die er bij waren, geloofden den schalk; hij had ook dezen de ooren vol gelogen. REINTJE mogt alzoo vrij en vrank reizen waar hij wilde.

IZEGRIM treedt op nieuw als klager voor, en wel oyer drie misdaden van REINTJE.

IZEGRIM stond besluiteloos; hij werd toornig en mismoedig. Hij sprak: „Heer Koning, Edel Heer! Geloofst gij REINAART op nieuw, die u zoo kort geleden nog twee of driemalen met leugenen bedroog. Het is een wonder, dat gij aan den loozen schalk uw vertrouwen schenkt, die u verblindt en ons allen bedriegt, nooit de waarheid spreekt en altijd leugenen uitkraamt. Heer Koning! ik laat hem zoo niet vertrekken. Gij zult het hooren en zien, dat hij een valsche bedrieger is. Ik heb nog drie zware zaken ten zijnen laste, waarin hij mij niet ontgaan kan,

Ik wêt dre grote fake nog,
 Dêr he mi nigt wol kan entgân,
 Sholde ik einen kamp ôk mid öme slân.
 It is wâr, hyr is jo gefägd,
 Men fhal öme overtügen mid regt.
 Ja, mag he hävven so langen dag,
 So dait he fôrd al wat he mag.
 Kan men alletyd dâr tüge by nemen?
 So mag men öm fuste fus laten betämen,
 Bedregen den einen na, den anderen fêr,
 Nemand is, de jegen öm reden dôr',
 Edder de jegen öm dôr spräken ein wôrd,
 Men sine fake gait alletyd fôrd.
 He is darto ôk nemandes frund,
 Nigt ju, efte den juwen to nener ftund,
 Nigt fhal he fan hyr wiken efte gân,
 He fhal mi hyr to regte slân.

Ifegrîm, de wulv, klagede egt,
 He sprak: here koning, forftât mi regt,
 Reinke is ein lofen drög,
 So was he to jâr, so is he nog.
 He stait, un forsprikt myn gansse geflägt,
 Ja alle fhande he fan mi fägt.
 He hävt mi fele fhande gedân.
 Unde mineme wive toforen an.
 He bragte fe eins by einen dyk,
 Unde hêt fe waden in den flyk.
 He sprak: wolde fe fele fifhe fangen,
 Se fholde den ftart int water hangen.
 Dâr fholden so fele fifhe anbêten,
 Se fholde'r fulv-fêrde nigt konnen äten.

Dâr

al zoude ik ook met hem in het kampregt treden.

Het is waar, gij hebt gezegd, dat men hem in regten moet overtuigen, maar geeft men hem zulk een langen dag, dan zal hij intusfchen doen, wat hij wil; en zal men dit met getuigen moeten bewijzen, och dan zal men hem alles moeten veroorlooven, en hij zal den eenen na den anderen bedriegen. Niemand is er, die over hem durft klagen of tegen hem de mond openen. Hij gaat voort in zijn bedrijf. Hij is niemands vriend, en u en den uwen even min genegen. Hij zal van hier niet gaan of wijken, of hij zal mij nog te regte staan."

Izegrim bragt vervolgens zijne klagte in. Hij sprak: „ Heer Koning versta mij wel; REINAART is een looze bedrieger. Hij was het voor jaren en hij is het nog. Hij versmaadt en beledigt mijn geheele geslacht en spreekt overal ten onzen nadeele. Hij heeft mij veel oneere bewezen en vooral aan mijne vrouw. Hij bragt ze eens bij een vijver, en liet ze door het slijk waden; hij beloofde haar visfchen te leeren, en raadde, om de ftaart in het water te laten hangen, dan zouden de visfchen daar in bijten, en zij zou deze dan kunnen ophalen, zeker meer, dan zij eten konde. Zij waadde en zwom, tot dat zij op de aangewezen plaats kwam; daar was het diep,

Där ging se waden , unde se fwam
 So lange dat se to deme ende kwam.
 Där was it wol dêp , men dog nigt min ,
 Där hêt he den stêrt ör hangen in.
 De winter was kôld , unde it frôs fêr ,
 So lange dat se konde nigt hölden mêr ;
 Wente de start ör fo hard befrôs :
 Se tóg fast , men se én wârd nigt lös.
 Ja , do ör de start word fo fwâr ,
 Se menede , it weren fishe wâst forwâr.
 Do Reinke dit sag , desse kwade dêv ,
 Dat dor' ik nigt fäggen , wes he do drêv ;
 Se rêp lude , de arme dêrn ,
 Se stund fo fast , se konde sik nigt wêr'n.
 Do ik dat sag unde ôk hörde ,
 Wunder is it , dat myu hârte nigt tof hörde!
 Ik sprak : Reinke , wat daistu dâr ?
 Ja , do he miner word gewâr ,
 Do ging he lopên fine strate.
 Do ging ik tô mid drovigen gelate ,
 Unde mošte in deme slike depe waden ,
 Unde in deme kôlden water baden ,
 Êr ik dat ys konde tobräken ,
 Unde ör den start darût halp trekken.
 Dog was it nog jo nigt to lukken ,
 Do se den stêrt üt wolde rukken ,
 Blêv in deme ise dat fêrde dêl.
 Se rêp fan wedagen , ja dat was sêl ,
 So lude , dat de buren ûtkwemen ,
 Unde uns dâr in deme dike fornemen.
 Ja , dâr ging it do an ein ropen !
 Se kwemen fo wârvelik up uns lopen

Mid

maar desnietteenstaande heette hij haar de staart in het water te houden.

Dit gebeurde in eenen fellen winter en het vroom sterk, zoodat ze het niet konde uithouden. De staart vroom vast en hoe zij ook trok, zij konde dezelve niet los krijgen; toen zij gevoelde dat deze zoo zwaar werd, meende zij dat het vischen waren.

Zoodra REINAART zag dat zij vast zat, bedreef hij zijne oude kuren, en wel zoo erg, dat ik het niet durf verhalen.

Zij riep om hulp, die arme vrouw, en zij zat zoo bekneld, dat ze zich niet verweren konde; toen ik dit zag en hoorde — een wonder is het, dat mijn hart niet bezweek. Ik riep: „REINTJE wat doet gij daar?” Zoodra hij mij gewaar werd, ging hij op den loop. Ik schoot toe tot hulp, met een treurig gelaat; ik moest erg door het slijk waden en ook in het koude water, eer ik het ijs konde breken en hare staart er uittrekken. Dit gelukte niet dan met verlies van het vierde deel. — GIEREMOED hilde van pijn, en wel zoo hard dat de bureu uitkwamen; en toen deze ons aldaar in den vijver zagen, ging elk aan het roepen; velen kwamen op ons af met spaden, stokken en bijlen; de wijven kwamen met hare spinrokken. Elk riep: vang, werp, steek, sla toe, en nooit kwam ik in grooter benaauwdheid.

Dit zal ook mijne vrouw verzekeren. Wij bragten naauwelijks het leven daar af, en wij liepen, dat ons het zweet uitbrak. Daar was een slechte vent, die met een lange piek naar ons

Mid speten, mid äkfen unde mid stokken,
 Ok kwemen de wive mid den rokken.
 Dår rēp men: fang! wärp! stäk! sla tō!
 Ik en krēg nē mēr angeft dan do.
 Dat fulve fägt ok Giremōd, myn wyv.
 Nouwe brogte wi wäg dat lyv.
 Wi lepen, dat uns dat fwēt ütbrak.
 Dår was ein lodder, de na uns stak
 Mid eineme peke grōt unde lank.
 Desse dede uns den meiften dwang;
 Wente he was stark unde ligt to fōt,
 It was avend, unde de nagt anftōd,
 Anders were wi feker dōd gebleven.
 Dår lepen de wive alfe ōlde teyen,
 Se repen, wi hädden öre fhape beten.
 Og de hadden uns fo gērne fmeten!
 Se repen uns na alle fhande
 Do lepe wi wedder fan deme lande
 Na deme water, dår stunden fele besen;
 Dår mosten de bure uns do forlesen,
 Unde dorsten by nagte nigt nafolgen.
 Do kereden se wedder fēr forbolgen.
 It was fo nouwe, dat wi entgingen.
 Sēt, here, dit is fan lēdliken dingen,
 Dit is forwäldinge, mōrd mid forrade,
 Unde horet ju to strafen ane alle gnade!

De koning sprak: to desser klagd,
 De Ifegrim Reineken hyr tōlagt,
 Dår wil wi over hōlden regt,
 Dog wil ik horen, wat Reinke fägt.
 Reinke sprak: wan dit wār were,

Dat

flak, en deze deed ons het meeste kwaad. Hij was sterk en vlug ter been. Gelukkig was het avond en de nacht brak aan, anders waren wij zeker dood geslagen.

De wijven maakten het erg. Zij riepen: wij hadden hare schapen gebeten. Zij hadden ons zoo gaarne dood geslagen, en schreeuwden ons allerhande kwaad na. Wij liepen van het land wederom naar het water; gelukkig stonden aldaar vele biezen, en hier verloren de boeren ons uit het gezigt; zij durfden ons niet volgen en keerden vertoornd terug. Wij ontkwamen hen ter naauwernood.

Zie Heer Koning! Ik spreek alzoo van kwade zaken; hier geldt het van verkrachting en van moord, door verraad. Gij behoort dit zonder genade te straffen."

De Koning zeide. „Ik wil regt spreken over de klagte, welke IZEGRIM hier tegen REINAART inbrengt, doch ik wil eerst hooren, wat deze zegt."

REINTJE nam toen het woord en zeide: „Wanneer

Dat wère fele tonâ miner ere.
 God forbede't, dat men it so funde!
 It is wâr, ik wifede ör to einer stunde,
 Wo se fifhe fholde fân,
 Unde einen guden wäg overgân
 To deme watere in by dem dyk.
 Men se lèp dôrna so giriglik,
 Up dat se dêr draden mögte komen,
 Do se de fifhe hörde nomen.
 Se en hêld nigt den wäg nog de wife;
 Ok dat se befrôs in deme ife,
 Was de fhuld, dat se to lange fat.
 Der fifhe hadde se fagte enög gehad,
 Hadde se by tiden den stêrt upgetogen;
 Men se wolde fik so nigt laten nogen.
 Altofele begëren was newerlde göd,
 Ja de fulve faken misfen môt;
 Welkeres fin unde gemöte dêrhên stait
 Unde krigt den geift der girigheid,
 De is mid felen sorgen beladen,
 Wentenemand kan de girigen faden.
 So ging it ök frouwen Giremöd,
 De alfus bevroren in dem ife stöd.
 Dit is nu myn dank to desser stunde,
 Dat ik ör do halp, al dat ik kunde,
 Dêr se alfus stund bevroren,
 Unde ik se darût wolde boren.
 Men it was forgeses, se was to swâr.
 Do kwam Ifegrim fan unshigt dêr
 An deme över, dêr he stund boven;
 He flokede mër, dän jemand mag loven.
 It is jo wâr, dat ik forfhrak,

Do

neer de zaak zich volgens die opgave had toege-
 dragen, dit zoude mij in mijne eere benadeelen.
 Ik moet bidden, dat men het anders bevinde.
 Het is waar, ik wees aan VROUW GIEREMOED de
 plaats waar veel visch zoude zijn, ook den besten
 weg naar het water. Toen zij van de visch
 hoorde, liep zij spoedig derwaarts en hield zoo
 min den weg als zij den raad tot voorzigtigheid
 volgde. Dat haar staart in het ijs bevroor, was
 haar eigen schuld. Zij zat te lang op ééne plaats.
 Zij had visch genoeg gehad, had ze de staart
 maar opgehaald, maar zij wilde zich niet met het
 matige tevreden houden. Te groote begeerlijkheid
 is nooit goed en doet wel eens veel verliezen.
 Hij wiens zin en gemoed daar heen strekt, en
 met den geest der gierigheid bezeten wordt,
 die is ongelukkig; nooit is hij te verzadigen.
 Zoo ging het ook VROUW GIEREMOED, die toen
 bevrozen in het ijs zat.

Ik ontvang nu slechts dank voor mijnen ijver,
 en dat ik haar naar vermogen helpen wilde. Ik
 wilde haar uit het ijs optillen; vergeefs! zij was
 mij te zwaar. Toen kwam IZEGRIM uit de verte
 aan, en toen hij mij zag, vloekte hij meer dan
 men gelooven kan. Het was geen wonder, dat
 ik verschrikte, toen hij zoo erg en bij herhaling
 over mij den zegen uitsprak; hij wenschte mij
 niet minder dan de vallende ziekte toe, en begon
 in

Do he alfus desse fägeninge sprach;
 Ja nigt eins, men twye, efte drye,
 He flokede mi darto de poppelfye;
 He begunde fan torne ök lude to ropen.
 Do dagte ik, forwâr, nu mot ik lopen.
 Bäter gelopen wan forfulen!
 Mi dogte dâr do nigt länger to fhulen.
 He bërde, wo he mi wolde toriten.
 It is wâr, wôr fik twe hunde biten
 Umme einen knoken, ein môt forlesen.
 Darumme dugte mi dat bäfte wäfen,
 Dat ik wolde wiken fineme torn,
 Wenten fyn gemöte was forworn.
 He was fêr gram, fo is he nog,
 Sägt he anders, he lugt alse ein drög.
 Fraget des fulven fineme wive.
 Wat hävve ik to dônde mid deme ketive?
 Sêt here, alse he do des wârd wys,
 Dat se befromen stund in deme ys,
 He i' halt, he flokede overlûd,
 Unde ging do tô, unde halp ör üt,
 Dat fulve, dat he ök hyr klaget,
 Dat ön de burenen hävven gejaged,
 Ja, dat dede ön beden fere göd,
 Unde makede ön beden warm dat blöd,
 Wenten se weren in deme ise forfromen.
 Wat shal men hyr länger na horen?
It is tomalen eine grove untugt,
De alfus fyn egen wyw belugt.
 Se is jo hyr, men mag se fragen:
 Were it fo, ja se wolde wol klagen.
 Ik bidde umme frist eine weken,

Dat

in toorn luid te schreeuwen. Toen dacht ik, nu wordt het tijd, dat ik op den loop ga; beter geloopt dan verloren. Ik zag mij verplicht, om te vlugten, want hij dreigde mij te verscheuren, en het is niet te ontkennen, dat, waar twee honden om een been vechten, de een het verliezen moet. Ik ontweek zijnen toorn, want hij was geweldig boos. Hij was grimmig en dit is hij nog; zegt hij het anders dan liegt hij zulks, alleen om u te bedriegen; vraagt het ook aan zijne vrouw, ... maar wat heb ik met dit boos volk te doen?

Overweeg, Heer Koning! dat IZEGRIM, toen hij zag, dat zijne vrouw bevrozen in het ijs zat, erg schold en vloekte, voor dat hij er haar uit hielp. Hetgene, waarover hij thans klaagt, en dat de bureu hem zoo gejaagd en geslagen hebben, dat was voor beiden goed; dit maakte het bloed warm, toen beide bevroren waren. Maar, wie wil er meer van hooren? Het is reeds een vuil gedrag om zijne eigene vrouw te beliegen. Indien zij hier is, men mag het haar vragen; ware het aldus gebeurd, zij zou zelf wel geklaagd hebben.

Ik verg een uitstel van eenige weken, om met mijne vrienden te rade te gaan en om te overwegen, wat ik op de klacht van den wolf zal antwoorden.

Vrouw

Dat ik mid frunden moge spräken ,
 Dat ik mi berade umme dit fulve ,
 Wat ik antwörden moge deme wulve.

Do sprak Giremôd , des wulves wyv :

Sêt , Reinke fos , al juwe bedryv
 Is fhalkheid unde böverye ,

Legen , dregen unde tufherye .

Ja , de juwen wörden grundlik lövet ,

De werd wisse int läste fhöved .

Juwe wörde sint lös unde forworn ;

Dat fand ik also by dème born ,

Där de twe ammers hängeden an .

Ji weren in einen sitten gân ,

Där were ji mede neddergedreven ,

Nigt konde ji fulven ju darût häven .

Ji kärmeden sêr , dit was by nagt .

Ik sprak : we hävt ju hyr ingebragt ?

Do ik ju hörde in deme putte .

Do spröke ji wedder , it were mi nutte ,

Ik fholde in den anderen ammer stigen ,

Ja , ik fholde dänne fishe de fülle krigen .

In untyd kwam ik den fulven wäg där ,

Ik mênde , ji hadden gesproken wâr .

Ji sworen einen eid by juwer fele ,

Ji hadden der fishe geten so fele ,

Dat ju därfan we dede dat lyv .

Des lövede ik ju , ik dulle wyv !

Ik stêg in den ammer , do ging he nedder ;

Där ji infeten , ging upwârd wedder .

Dat wonderde mi , dat it ging also .

Ik sprak to ju : wo gait dit to ?

Darup spröke ji to mi wedder :

Vrouw GIEREMOED sprak daarna: „REINAART, uw bedrijf is een zamenweeffel van boosheid en list, van liegen, bedriegen en boeverij. Ja, hij die uwe woorden gelooft, zal zich deerlijk bedrogen vinden; uwe woorden zijn valsch en loos, en dit bevond ik vooral bij den put, boven welken twee emmers aan de spil hingen. Gij waart in de eene gaan zitten, en met dezelve nedergedaald. Niets zoude u daaruit hebben kunnen verlossen. Gij kermdet erg en het was bij nacht. Toen ik uwe stem in den put vernam, vroeg ik: wie heeft er u ingebracht? Gij antwoorddet: dat het goed voor mij zoude zijn, indien ik in den anderen emmer klom, met verzekering, dat ik dan veel visch zoude vinden. Ik deed dit ten mijnen ongelukke, geloovende dat gij de waarheid hadt gesproken, vooral nadat gij gezworen hadt, zoo veel visch te hebben gegeten, dat u de buik zeer deed. Ik klom in den emmer en ging naar beneden, en die, waarin gij zat, steeg naar boven. Dit verwonderde mij. Ik vroeg aan u: hoe gaat dit toe? en toen antwoorddet gij: gelijk in de wereld; op en neder; dit is des werelds loop. Zoo gaat het ons beiden ook; de een wordt verlaagd, de ander wordt verhoogd naar elks verdiensten; en daarna sprongt gij uit den emmer en liept weg.

Ik bleef daar zitten gedurende den geheelen dag, en moest bovendien nog vele slagen ontvangen

Alfus gait de werld up unde nedder !
 Dat is nu fo der werlde lóp !
 So gait it ók uns beiden tohóp :
 De eine forneddert , de ander forhóget ,
 Dárna ein islik hävt fele döged .
 So is nu der werlde státe !
 Do sprünge ji up , unde lepen juwe stráte .
 Ik blév dár sitten den gánsen dag ;
 Dárto entfeng ik mannigen slag ,
 Ér dat ik konde komen fan dár ;
 Wenté twe buren worden miner gewár .
 Ik fat dár hungerig unde bedróved
 In gröterem angste , wan jennig lövet .
 Dit bad mošte ik dár útturen .
 Do spróken under sik de fülven twe buren :
 Sü , hyr sit de nedden in deme ammer ,
 De jo to bitende plágt unse lammér !
 De eine sprak : hale öme up hyr boven ,
 Ik wil sèn , kan ik öme toven ,
 Hyr shal he nu betalen de lammér !
 Wo he mi tövede , dat was grót jammer !
 Dár krêg ik slag over slag ,
 Newerlde hadde ik droviger dag :
 Dog entkwam ik nog int láste .
 Reinke sprak : dat was juwe báste ,
 Dat ji dár worden wol geslagen .
 Ik konde de sláge fo wol nigt dragen ,
 Unde unfer ein mošte se jummer liden .
 So was it gefhápén to den tiden :
 Den slágen konde wi bede nigt entgán ,
 Ik lærde ju gúd , wolde ji it forstán ,
 Dat is , dat ji up eine andere tyd

gen eer ik van daar konde gaan. Twee der boeren werden mij gewaar. Ik zat daar in een bedroefden toestand, en leed honger en kommer, erger dan iemand gelooft. Ik moest den tijd uitzitten, en op het laatst zeide een der burenen: onder in den emmer zit hij, die onze lammeren beet; de ander hernam: laten wij hem ophalen, en zien of men hem niet betrekken kan, hij moet ons de lammeren betalen.

Het was erg, hoe zij mij betrokken; ik kreeg slagen bij slagen en nooit had ik een treuriger dag. Ik ontkwam het nog op het laatste.”

REINTJE hervatte: „Het was ten uwen beste, dat gij die slagen erlangde. Ik had dezelve zoo goed niet kunnen uitstaan, en een onzer moest ze wel ontvangen; zoo stond het toen geschapen. Ik gaf u verder eene nuttige les, te weten, dat gij op eenen anderen tijd meer op uwe hoede moest zijn en aan niemand te veel geloof schenken;

Dat is , dat jĳ up eine andere tyd
 To bāt up juwe hode fyt ,
 Unde nemande löven altowol ,
 Wente de werld is der lösheid fol.

Ja , sprak Ifegrim , dat is wār ,
 Dat wēt ik fan Reinken openbār.

Fan öme hävve ik den meisten fhaden.

Wo faken hävt he mi forraden ,

Dat ik nog nigt alle hävve gefägd !

Wi kwemen eins mank der apen-flägt

In einen bärg in Sasfenland ,

Dār ik filna was gefhand.

He hēt mi krepē in ein hol ,

It was dār kwād , dat wufte he wol.

Hadde ik nigt haftigen fogt de dōr ,

Ik hadde dār feker gelaten ein ör.

He hēld de apinnen for fine medderen ;

Dat ik dār entkwam , was öme towedderen.

He wifede mi in ör fule neft :

Ik mēnde , dār hadde de helle gewāft.

Reinke sprak to alle den heren ,

De mid öm dār to hove weren :

Ifegrim is nigt al by finnen ,

He sprak nu fan der apinnen ;

Sine wōrde fint nigt also klār.

Des is nu wol driddehalv jār ,

Dat ik öm folgede int land to Sasfen ,

Dār reifede he hen mid grotēme brasfen.

It is gelogen , dat he dār fägt ,

It weren fan den mērkatten-flägt.

He fägt unregt mi towedderen ,

Mērkatten en fint nigt mine medderen.

Frou-

ken; want de wereld is thans vol van looze streken."

„Ja, — sprak IZEGRIM, — dit laatste is allezins waar. Ik weet het vooral van REINTJE. Door hem heb ik het meeste leed ondervonden, en hoe veel malen heeft hij mij verraden, waarvan ik nog geen verhaal heb gegeven.

Wij kwamen eens bij eene apen-familie op eenen berg in *Saksen*, waar ik bijna ben omgekomen. Hij liet mij in een hol kruipen, waar ik het kwaad kreeg, zoo als hij vooruit wist, en had ik niet spoedig den uitgang gezocht, dan had ik er zeker een oor gelaten. Hij noemde de apin zijne moei. Dat ik haar ontkwam, deed hem leed. Hij wees mij haar vuil nest, en ik meende daar de hel te zien."

REINTJE wendde zich naar de omstaande Heeren, en zeide: „Nu schijnt IZEGRIM wel geheel gek. Hij spreekt hier van de Apin, en hij drukt zich hierbij geheel verkeerd uit. Het is nu wel een derde half jaar geleden, dat ik hem volgde naar het land van *Saksen*. Hij reisde aldaar met groote gulzigheid. Hij liegt verder in zijne reden; wij kwamen bij het meerkatten-geflacht, en hij spreekt van apen, alleen om mij te beleedigen. Die meerkatten behooren niet onder onze bloedverwanten. MAARTEN en zijne gade, MEVROUW VAN FIJNEREUK, zijn mijn

B b 2 oom

Frouwe Rukenuwe unde Marten, de ape,
 Desse is myn medder, unde he myn papē.
 He is notarius, he wēt dat regt.

Men dat Ifegrim hyr fan mērkatten fāgt,
 Dat fülve fāgt he mi to hōn;
 Mid dēn hāvve ik altes nigt to dōn.
 Se weren ōk nūwerle mine gefellen,
 Se fēn alfe de düvel ūt der hellen.

Men dat ik de mērkatten do medder hēt,
 Ja, dat dede ik al umme genēt.

Dēr konde ik do nigt an forlefēn;
 Sus lete ik se anders wol forfrefēn.

Sēt, here, wi gingen buten den wāgen
 Under dem bāрге, dār wi segen
 Ein düfter hol dēp unde lank.

Ifegrim was fan hunger krank,
 Wentē ik fag öme nē fo sad,
 He hadde gērne mēr gehad.

Ik sprak: dat hol, dat ik ju wifē,
 It failt nigt, ji findet dār spifē.
 De dār wonet, dat fhal nigt fālen,
 De mot wat spifē mid uns delen.

Do sprak Ifegrim: Reinke, öm,
 Hyr wil ik beiden under dem bōm;
 Ji sint bekwemer dārto wan ik.

Sēt, fus wolde he mi wifē int ftrik.
 He sprak: eft ik dār funde to äten,
 Dat fholde ik öme dōn to weten.

Ik ging darin dorg einen gang,
 Dār fund ik einen wāг krum unde lank:
 De angeft, de mi dārbinnen entftund,
 Wolde ik nigt umme twintig pund

Nog

oom en moei. De eerste is Notaris en weet dit op een haar. Maar dat IZEGRIM hier aangaande mijne betrekking tot de meerkatten zegt, dit doet hij alleen, om mij te beleedigen; ik heb met deze niets te doen; nooit heb ik met hen omgegaan, en zij zien er uit als de duivel in de hel. Maar dat ik de oude: *Moei* heette; dit deed ik gewins of genotshalve, daar konde ik toen niets mede verliezen; anders zoude ik haar wel laten loopen, al bevroorze ook geheel en al.

Weet, Heer Koning! wij gingen van den weg af aan den voet van eenen berg; aldaar zagen wij een duister hol, diep en lang. IZEGRIM was ziek van honger, maar ik zag hem ook nooit zoo verzadigd, dat hij niet meer begeerde. Ik zeide: in dit hol zullen wij zeker wel spijsze vinden; zij, die aldaar wonen, moeten met ons deelen.

IZEGRIM hernam: Neef! Ik zal hier, bij den boom wachten; gij zijt bekwamer dan ik, ga naar binnen. Zoo wilde hij mij in het net brengen. Hij belastte mij nog, dat ik, wanneer hij aldaar eten vond, zulks aan hem zoude doen weten.

Ik ging door eenen langen gang, en vond dien met vele en donkere bogten; de angst, welke ik uitstond bij het binnenkomen van het hol, wilde ik om geen twintig gulden nog eens ondergaan.

Nog eins angân; wente dâr weren
 So fele der fulven lédliken deren,
 Klene, grote, ók ein dól minder,
 Unde weren der fulven mër-apen kinder.
 Wente de mër-apinne lag in deme neft,
 Ik mende, it were de düvel gewäft.
 Se hadde eine wide mund unde lange tanden,
 Unde lange nägele an fôten un handen,
 Ok einen langen start angefat:
 Ik en sag nü lédliker dere dan dat.
 De jungen weren fwart, fan feldfener maneren,
 Ik mende, dat it junge düvele weren.
 Se segen mi fêr gruwelik an;
 Ik dagte: og! were ik wedder fan dan!
 Se was groter dan Ifegrim was:
 Öre kinder weren etlike na dem fulven pas.
 Se legen dâr in deme fulen hoie,
 Ik en sag ne lédliker proie,
 Beslabberd wente de oren tô mid drek:
 It stank dâr alfe dat helfhe pek.
 De wârheid to fäggen wolde dâr nigt denen,
 Wente örer was fele, unde ik allenen.
 Ok weren se alle fan kwaden gelât.
 Hyrumme fand ik einen anderen råd:
 Ik grotede se fhone, dat ik nigt en mende;
 Ik lét mi dunken, wo ik se kende;
 Ik hêt se medder, de kindere mine magen,
 Ik sprak: God spare ju to langen dagen!
 Dit fint juwe kindere, dat fê ik wal,
 Help, se behagen mi overal!
 Wo luftig fin se unde wo fhone!
 Din islik mogte syn eines koninges fone.

Dar-

Ik vond aldaar vele leelijke dieren, wel in foort gelijk, maar grooten en kleinen; te weten: de vrouw en kinderen van den meerkat; de moeder lag in haar nest. Ik zag ze aan voor den duivel; zij had een wijden mond en lange tanden, en scherpe nagels aan handen en voeten, ook een langen staart. Nooit zag ik een leelijker dier; en de jongen waren zwart en zoo leelijk, dat ze voor jonge duivels hadden kunnen doorgaan. Zij grijnsden mij gruwelijk aan. Ik dacht: O! was ik maar van hier! — De oude was grooter dan IZEGRIM en de jongen weinig minder; zij lagen allen in nat hooi; nooit zag ik zoo veel vuils bijeen; alle waren tot aan de ooren met drek bezoedeld, en het stonk er of men het pek van de hel rook. Hier nu de waarheid te zeggen, zou niets geholpen te hebben; zij waren met hun velen en ik alleen, en zij zagen mij reeds met scheele oogen aan.

Ik nam derhalve een ander besluit. Ik groette ze voor schoon, hoezeer ik er niets van meende. Ik hield mij als of ik ze kende, en heette ze: *Moei*, en de kinderen: *Neef* en *Nicht*. Ik sprak: u allen zij goede dagen toegewenscht. Dat dit uwe kinderen zijn, kan ik wel zien; wel! wat behagen zij mij. Hoe lustig zijn ze en hoe schoon. Elk hunner zoude men voor een Konings-kind begroeten. Ik mag u wel bedanken, dat gij alzoo onze familie helpt vermeerderen. Het doet mij leed, dat ik niet eerder iets vandeze bloedverwanten geweten heb; van zulken kan men hulp hebben, ten tijde van nood (11).

Darumme mag ik ju wol loven mid regt,
 Dat ji alfus meren unse slägt.
 Grote froude hadde mi dêrfan gekomen,
 Hadde ik geweten fan dessen minen omen:
 Men mag jo to ön tiden tor nöd.
 Ja, do ik ör fodane ere böd,
 De ik dog feker nigt en mēnde,
 Do dede se regt, wo se mi kende.
 Se hēt mi öm, unde was sēr fro
 Dog horet se mi altes nigtes to,
 Nigt shadede't mi, dat ik se medder hēt,
 Wowol mi fan angeft ütbrak dat fwēt.
 Se sprak to mi: Reinke, frund,
 Wäset wilkōmen! sin ji ök gefund?
 It is mi eine froude alletyd,
 Dat ji to mi gekomen fyt.
 Ji sin fröd, ji konnen wol leren
 Juwe öm'kens helpen to den eren.
 Sēt, do ik allodanes hörde,
 Dat fordénede ik mid eineme wörde,
 Darumme dat ik se medder heit,
 Unde spärde to säggen de wärheid.
 Gerne hadde ik gewäft fan dan.
 Do sprak se: öm, ji shult nergen gån,
 Ji sholen êrst äten eine gude mältyd.
 Sēt, do drög se up for mi mid flyt
 So fele spise, de ik nigt alle kan nomen,
 Mi wunderde, wo de där was gekomen,
 Fan herten, fan hinden unde andere wildbrad.
 Ik nam to mi, unde at mi wol sad.
 Do ik was sad, unde hadde genög,
 Gav se mi ein stükke, dat ik mid mi drög,

Dat

Toen ik aan haar zoo veel bewijs van eere schonk, waar ik niets van meende, hield zij zich ook alsof ze mij kende. Zij heette mij: *Oom* en was zeer vrolijk.

Zij bestond mij in geen opzigt, maar wat lette het mij, dat ik haar: *moei* heette, hoewel mij het zweet van angst uitbrak. Zij zeide vervolgens: Vriend REINTJE, wees welkom! Hoe vaart gij? Het geeft mij eene bijzondere vreugde, dat gij tot mij gekomen zijt; gij zijt wijs. Gij zult uwe neefjes veel kunnen leeren, opdat zij met eere tot stand komen.

Toen ik dit alles vernam, begreep ik, dat ik al dit goeds verworven had met haar *moei* te heeten, en spaarde hierbij alleen de waarheid. Ik wilde van daar gaan, en toen zeide zij: Gij moet hier blijven, en eerst een goeden maaltijd doen, en nu droeg zij zoo veel spijs op, dat ik alles niet noemen kan; harten en hinden-vleesch en allerlei wild-braad. Ik tastte toe en at mijn genoegen. Nadat ik verzadigd was, gaf zij mij nog de rug van eene hinde en dit moest ik medenemen voor mijne vrouw en kinderen. Ik nam afscheid en nu was het: REINTJE kom spoedig en dikwijls terug. Dit beloofde ik en ging spoedig heen. Het was er niet uit te houden; het stonk er

Dat was ein stükke fan einer hinde;
 Dat s'holde hävven myn wyv unde gefinde.
 Sêt, hyrmid nam ik orloy fan êr.
 Se sprak: Reinke, komet faken hör.
 Dat lovede ik ör, unde ging wedder út,
 Wente it en was dâr nigt fêr gûd.
 It rôk dâr fuste na der wegen,
 Ik hadde filna den dôd gekregen.
 It was nog gûd, dat it so fel;
 Ik makede mi to lopende fûel
 To deme gate út, dâr ik inkwam,
 Unde do ik Ifegrim fornam.
 He lag unde stênde under dem bôm.
 Ik sprak: wo gait id mid ju, ôm?
 He sprak: nigt wol! ik mot fordärven;
 Mi dunket, ik mot fan hunger stârven.
 Mi entfârmede fêr fyn ongelükke,
 Unde gav öme to äten dat fulve stükke,
 Dat mi gegeven was in deme hol.
 He at, ja, dat smäkkede öme fêr wol.
 Des wufte he mi do groten dank,
 Al is de gunst nu worden krank,
 Ifegrim sprak, do he hadde geten:
 Reinke, öm, latet mi weten,
 We is de, de wonet in deme hol?
 Wo is it dâr gefhopen, övel efte wol?
 Do sprak ik wâr, unde lerede öm dat bäft,
 Ik säde: dâr is ein fêr fûl nest,
 Dog spife dër is dâr gans fele.
 Wil ji, dat men dé mid ju dele,
 So gât darin, unde ju wol förfeit,
 Dat ji nigt fäggen de wârheid.

Wâr-

verschrikkelijk, zoo dat ik het bijna bestorven was. Het besloeg nog ten goede. Ik maakte dat ik door hard te loopen spoedig bij den mond van het hol en in de lucht kwam. IZEGRIM lag nog en kreunde bij den boom. Ik vroeg: Oom! hoe gaat het. Hij: slecht; ik sterf van honger. Ik had medelijden met zijn ongeluk, en gaf hem het stuk vleesch, hetwelk ik uit het hol had medegenomen. Het smaakte hem wel, en toen bedankte hij mij, hoezeer hij het nu vergeten is.

IZEGRIM had het vleesch pas binnen, of hij vroeg mij: wie woont daar in het hol? is het aldaar goed of slecht? Ik zeide de waarheid, en raadde hem ten goede. Ik zeide: het is een vuil nest, maar de spijs is er goed en veel. Wilt gij er uw deel van hebben, ga dan naar binnen, maar zie wel toe, om de waarheid niet te zeggen. Gij moet aldaar de waarheid sparen, indien gij het goed wilt hebben.

Die overal de waarheid wil zeggen, moet veel
ver-

Wårheid to språken mote ji dår sparen,
 Is it, dat ji anders wol willen faren.
De wårheid alletyd språken wil,
Mot ök liden forfolginge fyl,
Mot ök faken buten slån,
Wan de anderen in de härbærge gån.

Ik hêt öme gån in dat hol,
 He fholde wården entfangen wol.
 Wat he dår sege, fholde he laten unforworen,
 Unde språken, dat se gærne wolden horen.

Sêt, here, hêr koning, dit weren de wõrd,
 So ik öm lerede: do ging he fõrd,
 Unde dede hyr al entjegen.

Hävt he dår wes over gekregen,
 Dat is forware syn egené fhade,
 Went he folgede nigt mineme rade.
 De groven pluggen, we se ök syn,
 Dår en wil nene wysheid in;
 Up wysheid agten se nigt to grunde,
 Darumme haten se subtile funde,
 Went se fulven de nigt forstån.

Ik lerede Ifegrime toforen an:
 Wolde he sik fõr fhaden waren,
 So mošte he dår de wårheid sparen.
 He antwõrde mi, he wüšte dat wol:
 Middés ging he in dat hol.

Dår fand he sitten de mêt-apen,
 De alfe de düvel was gefhapan,
 Mid ören kinderen: he forfêrde sik fêr,
 He rêp: help! wat lédliker dêr!
 Sint dit alle juwe jungen?
 Edder fint se üt der hellen entsprungen?

Gåt,

vervolging lijden. Hij moet dikwijls buiten staan, wanneer een ander in de herberg treedt. Ik raadde hem in het hol te gaan, en beloofde dat hij er wel ontvangen zou worden, mits hij op zijne woorden lette, en niets zeide dan hetgene men gaarne wilde hooren.

Dit was, Heer Koning! de les, welke ik hem gaf. Hij ging heen en handelde er vlak tegen; heeft hij zich hier door eenig leed op den hals gehaald, het is zijne eigene schuld. Die grove pluggen kunnen geene wijsheid leeren; zij missen het belang van dezelve, en haatten de sijne praktijk, omdat zij er niets van begrijpen; ik leerde IZGRIM, hoe hij zich voor schade moeste wachten door de waarheid te sparen. Hij antwoordde: dat hij dit wel wistte en ging toen in het hol.

Hier vond hij de meerkat met hunne kinderen, zoo leelijk als de nikker. Hij schrikte erg, en riep: helpt! wat leelijke dieren. Zijn deze allen uwe jongen, of zijn ze uit de hel ontfapt. Ik raad u, verzuip ze spoedig; wat vruchten zult gij van zulk kwaad zaad verwachten. —

Be-

Gât , fordränket se , dat is råd.
 Wat böse jár shal dit kwade fäd!
 Hörden se mi , ik wolde se hangen;
 Men mogte junge düvele hyrmede fangen,
 Wan men se brögte up ein mör,
 Unde bünde se där up dat rör.
 Wo regte lédlik fint se shapen!
 Dit mogen wol heten mör-apen!
 De mër-katte sprak do altohand:
 Welk düvel hävt ju boden gefand?
 Wat hävve ji mi hyr to affen?
 Efte wat hävve ji hyr to shaffen?
 Sint se aislik , efte shôn,
 Wat hävve ji darmede to dôn?
 Reinke fos , de is dog klök,
 De was hyr hûden by uns ök,
 He sprak , dat desse mine kinder weren
 Shone , fedig unde guderteren.
 He hêld se for sine gebörne frunde.
 Des is nigt mër dan eine stunde.
 Hagen se ju nigt , so se öme deden,
 Hyr en hävt ju jo nemand gebäden.
 Dat fägge ik ju , Ifegrim , wille ji it weten! —
 Do äfhede Ifegrim fan ör to äten.
 He sprak : langet hër , edder ik helpe ju föken;
 It helpet mi bät , wan dessen spöken.
 He wolde ör spise nemen mid magt ,
 Do krêg he , wat öm was tögédagt.
 Se sprang up öm , unde bêt ,
 Mid ören nâgelen rêt unde splêt;
 Öre kinder deden des gelyk ,
 Se beten , se klaieden gruwiglik.

He

Behoorden ze aan mij, ik hing ze op; men zou er jonge duivelen mede kunnen vangen, als men ze op een moeras bragt, en ze op het riet bond. Foci! hoe leelijk zijn ze, men mag ze wel *moerapen* heeten!"

De meerkat zeide: „Welke duivel heeft u herwaarts genodigd? Wat hebt gij mij te tergen, of wat met mijne kinderen te schaffen? Zijn ze leelijk of schoon, wat ligt u daar aan gelegen? REINTJE DE Vos, die wijs en verstandig is, was heden hier ook bij ons, die zeide: dat mijne kinderen schoon, zedig en bevallig waren. Hij hield ze voor zijne bloedverwanten. Dit is nog geen uur geleden; behagen ze u niet, zoo goed als aan hem, niemand heeft u hier ontboden. Dit zeg ik u IZEGRIM, of gij het hooren wilt of niet."

De wolf eischte toen eenig eten. Hij sprak: schaf op, of ik zal u helpen zoeken; het wildbraad is beter voor mij geschikt dan voor deze spoken. Hij wilde hun de spijze met geweld ontnemen, en nu kreeg hij wat hem was toegedacht. De moer vloog hem aan en beet en reet hem met hare tanden en nagelen; de kinderen deden van 's gelijken en krabden en klaauwden hem gruwelijk. Hij begon te jammeren en te huilen, en het bloed liep hem over de wangen. Hij stelde zich niet te weer, en liep haastig naar buiten.

Toen

He begunde to hulen unde to ropen,
 Dat blöd kwam over sine wangen lopen;
 He fette sik ök nigt tor were,
 Unde lèp wedder út hastigen fere.

Do ik öme fag, he was tobéten,
 Toklaied, tofpleten unde toréten;
 Öme was geknepen mannig gat,
 Umme dat höved was he fan blode nat.
 Ein ör hadden se öme fo geplukked,
 Ja todëgen hadden se öme fo gerukked.
 Ik fragede öm, do ik öm fo fag toklai'd,
 Efte he hadde sproken de wårheid?
 He sprak: ik fäde alfe ik it dår fand;
 De lèdlike teve hävt mi gefhand.
 Were se hyr buten, se fholde't betalen!
 Wo dunket ju, Reinke, öre kinder tomalen?
 Wo slim se fyn, wo aislik se fèn!
 Do ik dat fäde, do was it gefhèn!
 Do fand ik by ör nene gnade;
 In untyd kwam ik dår to bade!
 Do sprak ik wedder: fy ji forkêrd?
 Alfus en hävve ik ju nigt gelêrd.
 It fholden hävven fägd, horet mi nu:
 Leve medder, wo gait it ju,
 Unde juwen fhönen kinderen gemên?
 Se sint mine neven grôt unde klên!
 Do sprak Ifegrim to mi wedder:
 Èr ik se wolde heten medder,
 Unde öre kinder mine neven,
 Ik wolde se èr deme düvele geven!
 Örer frundfhop hävve ik nèn gebrak,
 It is dat allerslimmeste pak!

Sèt,

Toen ik zag, dat hij zoo deerlijk gebeten en gereuten, geplukt en gerukt, en met vele gaten in zijnen huid en aan zijn hoofd gewond was, zoo dat hij overal bloedde en een zijner ooren bijna verloren had, vroeg ik hem: of hij de waarheid gesproken had? Hij hernam: ik noemde de zaken zoo als ik ze vond, en nu heeft die lelijke teef mij zoo geschonden; was zij hier buiten, zij zoude het betalen. En REINAART, hoe zal men de kinderen beschrijven? Hoe lelijk, hoe ijsfelijk zijn ze in hun aangezicht! — Zoodra ik dit zeide, was er geen houden aan; bij niemand was eenige genade, en ik kwam daar deerlijk te pas.

Ik hernam toen: zijt gij onzinnig? Ik heb het u zoo niet geleerd. Gij had moeten zeggen: Lieve Moei! hoe gaat het u en uwe mooie jongen. Ik bemin ze allen, groot en klein als mijne neeven.

IZEGRIM sprak: Ik wilde ze liever aan den duivel overgeven, eer ik dit gespuis *Moei* of *Neef* heette. Aan bloedverwanten heb ik geen gebrek; — dit is van het allerergste pak.

Sét, umme dit Ifegrim entfing
 Sodanen pagiment, alfe dår ging.
 Here, hêr koning, märket unde fêt,
 Sägt he nigt unregt, dat ik öm forrêd?
 Fraget öme fulven, eft it nigt fo was;
 Went he was do darmede up'et fulve pas.

Ifegrim fprak wedder an:
 Wille wi na deme ende flân?
 Wat wille wi fus alletyd kiven?
 De regt hävt, fhal wol rigtig bliven!
 Reinke, ji fholen krigen den ramp:
 Ik wil mid ju flân einen kamp!
 Hävve ji dan regt, dan finde ji wol.
 Ji fpräken hyr fan der apen hol,
 Wo ik dår was in hunger grôt,
 Unde ji mi bragten fpife in nöd.
 It was men ein knoke, wil ji it weten,
 Dat flêfh hadde ji dår avgegeten.
 Ji spotten miner, dår ik fta,
 Unde ji fpräken miner ere to na.
 Ji hävven mannig spottifh wörd
 Mid loggen up mi gebrogt hyr förd,
 Wo ik deme koninge fyn levend forgunde,
 Unde wo ik na fineme live ftunde.
 Ji loveden deme koninge to wifende enen fhat.
 Men he hävt des nog nigt lange gehad.

Ji

Zulke betaling ontving IZEGRIM voor zijne bemoeijingen. Zegt hij nu niet ten onregte, Heer Koning! dat ik hem verried? — Vraagt het hem zelve, of het niet zoo geweest is; hij was er zelf bij.”

*IZEGRIM, het klagen moede, werpt aan
REINTJE den handschoen toe, en eischt
hem in het kampgevecht.*

IZEGRIM sprak op nieuw: „Laat ons aan alles een einde maken! Wat hebben wij aan het gestadig gekijf? Die regt heeft, zal wel regt erlangen. REINTJE! Gij zult uw loon krijgen. Ik eisch u in het kamp, en hebt gij regt, dit zal u dan gebeuren.

Gij spreekt hier van mijn verblijf bij het hof der apen en hoe ik aldaar honger had, en dat gij aan mij eenige spijsze hebt gebragt. Het was wat fraais! een been, waarvan het vleesch was afgeknaagd! Gij spottet toen met mij en nu spreekt gij mijner eere te na. Hoe menige schimpredē hebt gij hier met leugenen tegen mij voorgedragen, vooral hoe ik den Koning naar het leven stond. Gij belooft den Koning, hem eenen schat te zullen wijzen, maar hoe veel heeft hij er van gezien? Gij hebt mijne vrouw geschonden, zoo dat zij het niet te boven kan komen. Het is thans zaak dat ik tegen u optrek; wij willen yechten over oud en nieuw. Ik daag u thans nit